

ТекІоныгъэ къыдэзыихыгъэхэм афэгушIуагъ

Шуххафтыным икъыдэхын хэлэжьэн-хэй нэбгырэ 28-мэ ятхильхэр ащ фэгъэ-зэгъэ комиссиием къирахьыллагъэх. Дипломхэр ыкы Адыгейим ыцэкі щыт шуххафтынхэр сэкъатныгъэ зиэ нэбгыри 10-мэ афагъэшшоагъэх: Игорь Патрия, Роман Катасоновым, Даур Светланэ, Аида Стрикачевам, Виктор Усачевым, Кам Заурбый, Къоджэшъэо Миланэ, Любовь Шевченкэм, Дмитрий Угрехелидзе, Унэрэкъо Нэфсэт.

Гъэсэнгъээм ыкы шэнэгъэм, литературэм ыкы искуствэм, техническэ ыкы лъэпкь творчествэм, физическэ культурэм ыкы спортым, общественна юфшэным альэнхыокі ахэм теклоньгъэхэр къыдахыгъэх. Къумпыл Мурат ежж ышхъэкі ахэм афэгушуагъ, щыгъ

гъэм чанэу зыкъызэрэшагъэльгээрэм фэш афэрэзагъ. Джаш фэдэу Адыгейим и Лышхъэе ишпэрылькі шуххафтынэу аратырэм пыль ахьщэм хагъэхуагъ, сомэ мин 30 хууштыгъэти 50-м нагъэсигъ, ар нэбгырэ пэпч раты.

— **Кыныгъохэм шъяолагъ нахь мышIами, еджэним, творчествэм, медицинэм, гъэсэнгъэм ыкIи спортым альэнхыокI гъэхъэгъэшIуухэр шIушиынхэ штульэгъыгъ. Сэнайуцыгъэ зыхэлт шъющ фэдэ ныбжыкIэхэр зэрэтиIэхэм тырэгушхо. БэхэмкIэ што шъущыс-техынI. Сыдигъу кыжсугот-**

Адыгэ Республикаем и Лышхъэу Къумпыл Мурат сэкъатныгъэ зиэхэм азыфагу щызэхашэрэ республикэ зэнэкьюкум илауреат хуугъэхэм тыгъуасэ афэгушуагъ, къалэжыгъэхэр аритыжыгъэх. Хабзэ зэрэххуугъэу сэкъатныгъэ зиэхэм я Дунэе мафэ ехууллэу мы юфхъабзэр зэхашэ.

хэ шъяинэ-шъяутэхэм, шъуикIэлэгъаджсэхэм тхъашу-гъэлэсэу ясIо. Къэралыгъор, обществэр IэпыIэгъу къышуухъунхэм зэрэфхъязырхэр шъушIэнэу сифай. ЩыIэнэгъэм ильэнхыокъ зэфэшхъафхэмкI гъэхъагъэу шъуиIэхэр тэркIэ мэхъанэхо зиIэ зэфэхъысыжь, — къыгуагъ АР-м и Лышхъэ.

Къумпыл Мурат къизэрэхигъэшгъэмкI, карантиным ильэхъан цыфхэр чыплэ кын ифагъэх. Мыш фэдэ уахтэм гумэкыгъо зиэ цыфхэр язакью къемнэнхэм хэбзэ къулыкъухэм амалэу ялэр раҳыллагъ. Социальнэ къулыкъухэм, волонтерхэм, партие «Единэ Россиям» хэтхэм, ОНФ-м илкылкохэм яшгээшхо къагъакло, гъомылапхъэхэр, іэзэгъу узхэр цыфхэм алэклагъахъэх, психологическэ іэпэлэгъу арагъэгъоты. Джаш фэдэу Адыгейим и предпринимательхэм, цыфхъызэрхыокI альэнкI къагъанэрэп.

Юфхъабзэм хэлажьхэрэр республикэм ишацэ къыфэрэзагъэх ыкы предложение заулэ къахыгъ. Иэрифэгъу щылакIээр гъэлсыгъэнхыкI юфэу ашлагъэми къэзэрэугоигъэхэр тегушыллагъэх. Нэшхүхэм ыкы дэеу зылэгъухэрэм яшыкIэгъэ тхъалэхэр агъехъязырынхэмкI іэпэлэгъу афэхъугъэнэр хэбзэгъэуцугъэ шапхъэу щытын зэрэфаем Къумпыл Мурат дыригъэштагъ.

— **Пишиэриль шъхьаIу тиIэр республикэм щыпсэухэрэм зэкIими зэфэдэ амалхэр яIэнхэм тыкыыфэкIоныр ары. ТэркIэ мэхъанэхо иI сэкъатныгъэ зиIэхэм зэрэухъумагъэхэр зэхашIэнэир, гүхэллэу яIэхэр ѢыIэнгъэм Ѣыпхыраын алъэкIыныр. Иэрифэгъу ѢыIакIэм игъепсын лъйтэгъэIуатэ, реабилитацием ыкIи Iэзэгъу узхэм япхыгъэ Iофыгъохэр зэшIомтых, мы купым хахъэхэрэр спортым, общественна ѢыIакIэм чанэу ахэлэжсэнхэ алъэкIыним тыпиль, —** къыхигъэшыгъ Адыгейим и Лышхъэ.

МышкI юфхъо зыпъэцкIэрэ сэкъатныгъэ зиэхэм яшъолыр общественна организациехэм республикэм ишацэ афэрэзагъ. Мы юфшэнхэм общественникхэр къыхэгъэлжэгъэнхэ зэрэфаэр, УФ-м и Президентэу Владимир Путиным ащ мэхъанэхо зэрэритырэр хигъеунэфыкIыгъ.

Сэкъатныгъэ зиэхэм я Дунэе мафэ фэгъэхыгъэ юфхъабзэм къадыхэлтыгъэ ортхехнике зэрагъэгъотынхэмкI общественна организацихэм сертификатхэр аратыгъэх.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкъу.
Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

НЫБДЖЭГЬУХЭР!

Тыгъэгъазэм и 3-м къышегъэжьагъэу и 13-м нэс Урысыем и Почтэ зэхишэрэ фэгъэкIотэн зиIэ кIэтхэгъу уахтэр кIощт. Мы мафэхэм гъэзетэу «Адыгэ макъэм» икIэтхапкIэ нахь мэкIэшт, ар зэрэхъущтыр сомэ 802-рэ чапыч 38-рэ. Тигъэзетеджэхэр, тизэныбджэгъуныгъэ льыдгъэкIотэнэу тышъущэгугъы.

Адыгейм илофышІэхэм джыри сомэ миллион 23,7-рэ къафыхагъэкІыщт

Урысые Федерацием и Правительствэ тыгъэгъазэм и 3-м илэгъэ зэхэсигьом Адыгэ Республикаем джыри сомэ мин 23708,2-рэ кысфыхагъэкынэу щаухэсигь.

Адыгейм къыбыхъа вѣкъы ба в.

Правительством аш фэдэ унашъор зиштагъэр Адыгэ Республикаем ыцїкэл Къэралыгъо Думэм идепутатэу Владислав Резник яэпышъеу Урысые Федерациием и Федеральне Зэйукэ бюджет тетзу бюджет мылькур атэзыгъэрэ парламент комиссиенэрэ Правительствэмрэ медицинэ юфышэхэм ахъщэ «Іэпнэгъу тедэс ятыгъэнымкэ ишыкіэгъэ амалхэр зэрахъэз», — къыуагъ Владислав Резник.

НЭБГЫРЭ 8534-МЭ КЬЯУЗЫГЬ

КОРОНАВИРУС : официальна къэбар

*Тыгъэгъазэм и 4-м сыхьатыр 10-м ехъул Iэу зэпахырэ узэу корона-
вирусыр Адыгеим щынсэурэ нэбгырэ 8534-мэ къахагъэшыгь.
Ахэм аицшишэу нэбгырэ 1598-мэ яIазэх (чэц-зымафэм нэбгырэ 98-
рэх хэхъуагь), хъужсыгъэр — 6867-рэ (чэц-зымафэм 80 хэхъуагь),
зидучай зыхъумынгъэр — 69-рэ (нэбгыри 2 хэхъуагь).*

Госпиталым чэлтыгъэхэ Мыеекъопэ районым щыщ хъульфыгъэмрэ Шэуджэн районым щыщ бзыльфыгъэмрэ ядунай ахъожыгъ. Лабораторнэ ушэтыхэм къязэрэгъэлэгъуагъэмкэ, аш лъапсэу фэхүүгъэр зэпахырэ узэу коронавиру-
сийн сары.

ыр ары.

Нэхгырэ 8534-р республикэм имуниципалитетхэм атегощаагъэү:

- *Мыекъуапэ* — 3924-рэ,
- *Тэхъутэмьыкъое районыр* — 1188-рэ,
- *Мыекъонэ районыр* — 997-рэ,
- *Коцхъэблэ районыр* — 686-рэ,
- *Красногвардейскэ районыр* — 685-рэ,
- *Теуцожье районыр* — 495-рэ,
- *Адыгэкъалэ* — 479-рэ,
- *Джэджэсэ районыр* — 366-рэ,
- *Шэуджээн районыр* — 344-рэ.

Псөөлтэшүүлмэл ветеранэй, общественэй 100-жылдай Дээхьоху Аскэрбий Мэджидын 90-жылдай ильяс 85-митэй иднэй 90-жылдай.

Красногвардейскому району и Краснодарскому краю. В Краснодаре впервые в стране был создан институт по изучению и разработке методов механизации сельского хозяйства. В 1930-х годах в Краснодаре было создано первое в стране высшее техническое училище – Агрономический институт. В 1930-х годах в Краснодаре было создано первое в стране высшее техническое училище – Агрономический институт. В 1930-х годах в Краснодаре было создано первое в стране высшее техническое училище – Агрономический институт. В 1930-х годах в Краснодаре было создано первое в стране высшее техническое училище – Агрономический институт.

Я 60 — 70-рэ ильэсхэм Мыеекүаэл итеплээ зээзыхъокыгээ, цыфхэр зыншыгэсэүүтхээ унэхэр, промышленнэ, социальна-культурнэ, административнэ унхэрэг зыгьеэпсыгээ псэольшээ ныбжыкцэхэм зэу аячышиг. Ишьыгкээу зэрэл лажьэштыгээм, общественэн 1оффхэм чанэу зэрахэлэжьагээм афэш мыйзэу, мыйтоу щитхуу тхыльтхэр, медальхэр, рэзэныгээ тхыльтхэр кыифагэшьошагтэх. Унагчоо дахаа ышшагаа сабчиши ынчлуг.

Дзэххөхү Аскербый опсэүфэ общественнэ Йоффхэм чанэу апылтыг, ТСЖ-хэм язэхэцнкээ, псэольтш ныбжыкхэм ягъесэнкээ Ыпныг афэхь уг. Ныбджэгүхэри Йоффшэгтхэри Роберткэ ащ къеджэштыгъех. Аш жын къэтиг, сэмэркэе дахэ хэлтиг, нэшто-гушто, цыф нэутхэу щитиг. Ныбджэгүхэмийн йоф пэзышлагхэмийн агу джаралтуулж ар къинажкьш.

Адыгэ Республикаем псоольшынымкэ, транспортымкэ, псеуплэ-коммуналь-нэ, гъоу хъызмэтимкэ и Министерстве ипащхэм, Адыгеим инахъыжхэм Савет хэтхэм, ныбджегъухэм, йоф дэзышлагъехэм лъешуу гухэк ащыхъугъ Дзэхъоху Аскэрбый Мэджыде ыкъом идунаа зерихъожбыгъэр ыкъи щымылэжым ичнагъорэ шахылхамра афэтхъаусынхэх.

БЭЧЫЖЬ Лейлэ Абубэчыр ыпхъур

Къэрәшәе-Щәрдҗесым къэбар гомыу къиқығы. Адыгэ лъәпкъым иапәрә бзыльфыгъэ еджәгъэшхоу, филология шәнәнгъяжәмкіә докторәу, профессорәу, ШІДАА-м ивице-президентәу, КъБР-м, КъЩР-м, Адыгэ Республикаем шәнәнгъяжәмкіә язаслуженә юфышәшхоу Бәчыжъ Лейлә идунай ыхъожыгъ. Лъәпкъыми, хәкуми, литературами, чәнәгъяшхо ашыгъ.

Шэрджэс литературовед, критик цэвэрлийн, Къандурымы ыццэлээ щиг дунээ шүхъяфтынм илауреатээ Бэччыж Лейлэ Абубэчир ылхъур Хъабээ районымкээ къуаджэу Псэүкээ Дахэ 1929-рэ ильэсэм жъоныгъуаклэм и 29-м къышыхъугь.

Щерджэсқыләэ дәт еджәпІ-интернатыр даышы мәдалькә кызыздуң нәүжәндыгы паша шыэр Ленинград дәт къэралығы университетым филологием-кә ифакультет щеджагъ. Апшәрәэ шіенныгъ аш үзіліргөзбәткөзбәткөз кызызъәзәжъым Къэрәщә-Щерджес научнә-ушәтәкә институтым үзіләжъагъ. 1983-рә ильесым кышигъажъагъ Къэрәщә-Щерджес къэралығы университетым литературамкә ика-федре ипрофессорыгъ, КъШР-м ит-хаклохәм я Союз ипәщаагъ.

Бэчкыж Лейлэ зэкьюн республикиш-
ми, нэмүкі къэралыгъохеми аышыпс-
уре тильэпкъэгъухэм дэгьоу ашлэ-
щтыгь. Ар зэпхыгъэр адыгэ фольклоры-
мрэ литературамрэ язгъэшлэнкіэ,
льэпкъ усаклохэмрэ тхаклохэмрэ ят-
хыгъэхэр зэхэфыгъэнхэмкіэ, литера-
турэм зыфэзыгъазэ зышлонгъо ныб-
жыкіэхэр лъэгто тэрэз тегъэуцогъэн-
хэмкіэ а бзыльфыгъэм бэдэдэ зе-
ришлагъэр ары.

Бэччыжк Лейлэ иапэрэ Йошыагъэу къыдэкыгъэр «Шэрджэс литературам эмитарих инэкъубгъохэр» зыфиорэр ары. Ау ар тхыльт шъхъафэу къыдэкынным ыпекіл адыгэ литературам эмээ искуствамэр ямафэхэу 1957-рэ ильясым Москва ўыкыуагъэм къышишыгъэ докладым Лейлэ ар щигъэфедэгъагь. Университетыр къэзыухыгъэкэ бзыль-фыгъэ ныбжыкіл джащыгъум шэ-ныгъэу, акылэу, зэчьеу къыхэшыгъэр урыс тхэкю ціэрылохэу Сергей Михалковым, Анна Ахматовам, Сергей Сартаковым, Ираклий Андрониковым, Кышъэкю Алим, Кіэрэшэ Тембот ағашшэгъогъагь.

Джащ щыригъажкы Бәчыйжъ Лейлә науқем гъоу шъомбъошко щыпхыри- щыгъ. Аужырэ ильяс 60-м къыриубытэу тилитературэ гъоогу къыкүгъэм, ады- гә, абаазә, нәгъой, къэрәшәе тхаклохәм якъэләмпәхәм къапалыгъягъэ тхыгъэ- хәм афэгъэхъыгъэ һофшләгъабә аш- къыдигъажкы.

Ахэм аяцых «Щэрджэс усаклоу Гъошьокъо Хъусин», «Щэрджэс совет литератуурэр», «Адыгэ литератуурэм ипрозэ жанрэхэм яхэхьоныгъэрэ ахэрзитет лъэпк хабзэхэмрэ», «Лъыхъужь эпосым къыщегъэжьагъэу романым нэсэу» зыфилохэрэр ыкли нэмыкхэрэ. Я 80-ре ильясхэм Москва къыштыгийн төмтэй чигүүтэй байсан.

Къанэкъо Арсен, Мэшбэшлэ Исхъакъ, Лыгужку Адам, Сэхурокъо Хяутий, Хьашуцэ Мухъамэд, Шъхъэгъэспо Сэфэрбый, Шэуджэн Асхъад, Бакуу Хъанджэрый, Бырысыр Батырбый, Мамый Русльян, Охъутэ Александр, Хъэкъуашъэ Андрей, Дзэмыхъ Къасболэт, Бгъэжънокъо Барэсбый, Къандур Мухъэдин, Бэлагы Любэ, Чурей Алый, Чурей Дыжъын, Хъоткъо Самир, Иуан Зэуал, Оз Фатим, Чэмышъо Гъазый, Къуикъо Шыхъамбый, Дэрбэ Тимур, Щэшлэ Шамсэт

Адыгеим и Лышъхъэ Оперативнэ штабын изэхэсигъо зерищагъ

Коронавирусым пэуцужыгъэнэймкэ Оперативнэ штабын изэхэсигъо видеоконференцие шыкъэм тетэу Адыгеим и Лышъхъэ Къумпыл Мурат тыгъуасэ зерищагъ.

Хакъэхэм къяжэх

Адыгеим икъушъхъэхэм защизгъэсэфымэ зышигъохэм апае агъэпсыгъэ маршрутэу «Хаски в Лагонаках» зыфиорэр тыгъэгъазэм и 1-м къиззIуахыгъ.

Мыгъэ мазэ фэдизкэ нахьынжьеу къесигъ, икъои къытырильхъагъ. Арышъ, къымафэу къихъагъэм иапэрэ мэфэ дээдэклашэрэ хъэ лъэпкъэу «Сибирские хаски» зыфaloхэрэм яофшэн рагъэжъагъ.

Кавказ заповедникым ипресс-къулыкъу къиззиртыгъэмкэ, Лэгъо-Накъэ дэжкэ щит пунктын маршрутын къыщежжээ. Ар километри 2-м щегъэжъагъээ 4-м нэсэ, такъикъ 15 — 30 къиззэрпкъухъащтыр. Зэдыхъэшгэхъэхэм зы мафэм сыхваттлурэ, 11-м къыщегъэжъагъээ 13-м нэс, яоф ашэнным фэхъазырых. Зы къогъум къэлэцыклиутыгъеу нахьыжъэу зы нэбгырэ зэрэшэн алъэкъыт. Зы уахътэм хъэ хырых акъешлагъэу житу зэдэжъэ. Хъэхэм яухътэ гъэнэфагъэу зэрэштим ыкъимаршрутим техъэмэ зышигъиорэр зэрэбэм афшэл пэшпорыгъешшэу зябъэтхын фае. Мары

телефоныр: 8-903-46-54-222.

«Хаски в Лагонаках» зыфиорэр маршрутын заповедникым уиунагъокэ зыщыгъэпсэфынанахаа тэгъэпсъхагъэхэм ыкъи анахыгъэу агъэфедэхэрэм ашыц. Заповедникым хэшыкъылхшо фызиэлэцыфхэм хъэхэр агъэлорышшэх. Маршрутим утетыфэкэ ахэм тиэреспубликэ итарихъ, посушхъэу исхэм, къыщыкъылхэрэм, нэмыкылбэхэм афэгъэхыгъэу къыпфалотшт. Жэмкэ къызыпчыхъэрэм ынгъышаа 2019 — 2020-рэ ильэсхэм якъимафэ осыр зэрэмэкагъэм къыхэкъеу маршрутыр тыгъэгъазэм и 30-р ары ныиэл къызыззIуахыгъагъэр. Хъэ къэшлагъэхэм укъызэрэрашкытим нэмыкъеу Лэгъо-Накъэ ичы хэлэтикъыгъэ щагъэпсигъе маршрутэу «Зимний Абадзешкэ» зэджагъэхеми зыщыгъэпсэфын пълэкъынэу щитыгъ. Заповедниким и Кыблэ отдели «На Бзерлинский карнис» зыцэ зекъо гъогур къыщыззIуахыгъагъ.

Мы зыр арэл заповедникым 2020 — 2021-рэ ильэсхэм якъимафэ зекъо къэлэцхэм апае маршрутэу къиззIуахыгъ. Ахэр лъэныкъоу зыдэгъээзэгъээ

щхэр заповедникым ипашхэм охтэ благъэм къагъэнэфшт. Маршрутхэр Ѣынэгъончъеу, уашызекъошунэу Ѣытынхэ фае, тамыгъэхэр атетынхэр шлох зимиэ шапхъеу щит, нэмыкъеу къыдэлтыгъагъэр бэ. Арышъ, аш икъыззIуахын Кавказ заповедникым ишэнэгъэ-техническэ совет ыпэррапштэу щитетущыгъ.

Шыгу къэдгээкъыжын, 2019 — 2020-рэ ильэсхэм якъимафэ осыр зэрэмэкагъэм къыхэкъеу маршрутыр тыгъэгъазэм и 30-р ары ныиэл къызыззIуахыгъагъэр. Хъэ къэшлагъэхэм укъызэрэрашкытим нэмыкъеу Лэгъо-Накъэ ичы хэлэтикъыгъэ щагъэпсигъе маршрутэу «Зимний Абадзешкэ» зэджагъэхеми зыщыгъэпсэфын пълэкъынэу щитыгъ. Заповедниким и Кыблэ отдели «На Бзерлинский карнис» зыцэ зекъо гъогур къыщыззIуахыгъагъ.

Коронавирусым епхыгъэу колг-гупчэм иоффшэн зэхэшгээзэнэймкэ республикэм и Лышъхъэ шпшэрыльеу къафишыгъэхэр зерагъэцакъэхэрэм афэгъэхыгъэу Адыгэ Республиком ивице-премьерэу Наталия Широковам къылотагъ. Номерэу 8(8772) 210-301-мкэ линие 50-мэ непэ яоф ашэ. Федеральнэ номер зыкъеу 122-мкэ цыфхэм закынфагъэзэн алъэкъ. ПЦР-анализэу атыгъэхэм якъеуххэмкэ цыфхэм макъе ягъэлжыгъэнэйн волонтерхэр — ашшэрэ еджапэхэм ястудентхэр, къэлэдэжаклохэр къыхагъэлажъэх.

«Упльэкунхэмкэ Гъэлорышланлэм шпшэрыль фэсэшы «линие пътырхэм» яоф зэрэшэрэр ыуупльэкунэ. Ишыклагъэ зыхъурэм Урысые политиќа партиеу «Единэ Россиям» ишъольыр къутамэ, АР-мкэ ОНФ-м, общественна организацихэм, ныбжыкъэ объединенихэм ялъылохэр ызныгъэу къизфэжъугъэхъу. Амбулаторнэ сымаджэхэм ызээгъу уцхэр зэрафахыхъэрэм, коронавирусым къыззIуазыгъэхэм япсауныгъэ изытет шууальыпльэнэйн мэхъаншхо и», — къыуагъ Къумпыл Мурат.

Роспотребнадзорым Адыгэ Республикэмкэ и Гъэлорышланлэм ишаа Серај Гавгороднэмрэ Адыгэ Республикэм

псауныгъэр къэухумэгъэнэймкэ иминистрэу Мэрэтыкъо Рустемрэ зэпахырэ узымкэ республикэм иоффхэм язытет къытегущыгъагъ.

Ковидыр къыззIуэтэлэхэм ызээгъу уцхэр арахыллэштхэм ялэпчэгъанхэр стационархэм алъэлэльх. Непэлэ гопиталищмэ нэбгырэ 920-мэ ашлэзэнхэ альэкъыт. Тыгъэгъазэм и 15-м ехъуллэе къэлэ сымэджэшэм джыри чыпэ 260-рэ щагъэхъазырышт. Мы охтэ благъэм кислородыр зэраэлкагъахъэр системэхэр аш щагъеуцу аублэшт. Республиком и Лышъхъэ псынкъеу а юфыр зэшшуахынэу, зэпуу имыгъ ызаплэхэм кислородыр алъэлэхъэгъэнэйн анаэ тетынэу къыуагъ.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухумэгъэнэймкэ иминистрэ къыззирхэгъэшгээзэнэймкэ, Мыекъуаа иурамэу Победэм къыззIуахыгъэ амбулаторнэ гупчэм мафэ къэс пэтху-лутху уз зилэ нэбгырэ 100-м ехъу къеуаллэ. Аш фэдэ гупчэ джыри бэ темышлэу Калининым иурам тет поликлиникэу N 3-м къыззIуахынэу рахъухъэ. Мы учрежденихэм поликлиникэхэм яоф нахь къафагъэпсынкъе.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

АР-м и Прокуратурэ къеты

Цыфхэм ясоциальнэ фитынгъэхэр къаухъумэх

Цыфхэм ясоциальнэ фитынгъэхэр къаухъумэгъэнхэмкэ УФ-м играждан процессуальнэ Кодекс прокурорхэм фитынгъэшхохэр аретых.

Кодексым истатьяу 45-м къыззирхэнафэрэмкэ, цыфхэм ифитынгъэхэр, ишхъафитынгъэ ыкъи ихэбэ шлоигъонгъэхэр къаухъумэнэймкэ прокурорым заявление ытын зильэкъытштэр цыфхэм япсауныгъэ зэшшыкъуагъэу ыкъи ежым хыкумым зыфигъэзэн амал имыгъ зыхъукъе ары.

Прокурорым фитынгъэу илэхэм ахахъэхэрэп яофшэн зэфыщыткъэхэм алъэныкъокэ цыфхэм исоциальнэ фитынгъэхэр, ишхъафитынгъэ ыкъи ихэбэ шлоигъонгъэхэр къаухъумэнэйр, къэдэуныр, джаш фэдэу аш иунагъо исхэм япхыгъэу ахэр къаухъумэнхэр, къэралыгъо ыкъи муниципальнэ псеуплэ фондхэм япхыгъэ фитынгъэу ялэхэм къэдэунхэр, псауныгъэм ыкъи гъэсэнгъэм япхыгъэ яофгъохъэр.

Зиггүту къэтшыгъэе яофхэм алъэныкъокэ прокурорым хыкумым зыфигъэзэнным фэшлэццэхэр зыфхэм заявление атхын фае.

2020-рэ ильэсэм, прокурорхэм ядо 600-м ехъу хыкумхэм альэцкъагъ. Ахэр цыфхэм япенсионнэ ыкъи нэмыкъ социальнэ яофгъохъэм, зынныжъ имыкъуагъэхэм, тыхъэзэууцхъэрэ дунаир ыкъи чыюопсыр, цыфхэм ипсэуплэ фитынгъэхэр къаухъумэгъэнхэм япхыгъэ.

Гүшүлэм пае, муниципальнэ къэралыгъо къулыкъушшэр хэзэнчъеу къыззирхэуагъэхъэй, ар яофшланлэм ягъэштэжыгъэным ыкъи яоф зыщмышшэгъэ уахътэм тэфэрэ лэжкапкъэр етыжыгъээнэй фэгъэхыгъэу Шэуджэн районым ипрокуратурэрэ дэо тхытэу хыкумым фитынгъэхэр гъэцкъагъэ хууѓэ.

Хыкумым зэригъэунэфыгъэмкэ, цыхъэ зэрэфимышыжъирэм къыхэкъеу муниципальнэ къулыкъушшэр зэдахэрэ зэрэуигъэхъээр мытэрэз зекъуакъеу зэрихъагъэу ары.

Зынныжъ имыкъуагъэхэм яфитынгъэхэр къаухъумэгъэнхэм фитегъэпсихъагъэу псеуплэ зэрагъэгъотынхэмкэ ны мылькур зыгъэфедагъэхэм ясабийхэр ялахъ хэлъеу унэр зытыратхэнэйр, зипсауныгъэ зэшшыкъуагъэхэм социальнэ мэхъанэ зилэ псаулэхэр ялэрифэгъу афэхъунымкэ прокурорхэм ядаохэмкэ хыкумхэм унашшохэр ашыгъэх.

KIARЭ Фатим.

Ыгу етыгъэу лъэпкъымрэ адыгабзэмрэ афэлажъэ

Атэжъэхъэ (Тальэкъо) Сайхъат Тыркубый ыпхъур тыгъэгъазэм и 5-м 1970-рэ ильэсүм куаджэу Щынджые къышыхъуг.

Къызэрхъухъагъэр лэжъэ-
къо унэгъо ىужуу. Янэу Асияти,
ятау Тыркубый лэжъэнэм дэ-
мышхъаххэу, ясабыйхэм шэ-
ныгъэ зэрарагъэгъотьщим,
гъогу тэрээ зэрэтырагъэуцощ-
хэм лээкъеу яэр раҳыллаг.

Джаш фэдэ зэгурыоныгъэ,
гүбээныгъэ зэриль унагуу
Сайхъат зышаплугъэр. Зэш-ээ-
шыпхъухуу нэбгырибл хуухэрэм
яхэнэрэ сабьеу къихъухъаг.
Нахыжхэм ялэдбныгъэ, лын-
тэныгъэ, шыхъекъефненгъэ ха-
бээхэр лынм ѿш хуугъэх.

1977 — 1988-рэ ильэсхэм
Щынджые гурьт еджаплэм
Сайхъат щеджэ. Ублеплэ клас-
схэм ашгэжъяагъэу ныдэлъ-
фыбзэр дэгъою ىеклэлъеу ىуклэу,
псынкъеу, дэгъу дэдэу къедж-
щтыгъэ. Ятэ ыамакъе ىоу гъезе-
тэу «Социалистический Адыгей»
зыфиорэм къэбарыкъеу итхэм
къаригъаджэштыгъ.

Сайхъат ىедэб ин хэлъэу,
еджэнэрэл пъешэу икласэу егу-
гүүщтыгъ. 1990-рэ ильэсүм
Мыекъуапэ дэт Адыгэ къэрал-
ыгъо ىелэгъэдже институ-
тум ильэпкъ факультет чэхъэ.
Ятфэнэрэ курсым щеджээ
Сайхъат Адыгэ Республикаем
льэпкъ культурэмрэ искусст-
вэмрэкъе игупчэ ѿшэхаш-
гъэгъэ мэзищ хъурэ курсхуу
«Эшлагъэмрэ шэнныгъэмрэ зэ-
къошх» зыфиорэм илэпэлэ-
сэнгъэ ѿшлагъэкъуатэ ыкъи
дышъе идэмкъе фигъесэнхэу
фиты зышыре шыхъат тхиль
къиратыкъы.

Шэнныгъэлэжъэу Тхъаркъо-
хъ Юнис бзэмкъе шэнныгъэ
къежъэпэ дэгъухэр зылэкъель
пшээшъэжъые ныбжъыкъе гу-
лъетэ ыкъи иеджэн аспира-
турэм ѿшлагъэкъуатэмэ игоу

къыфельэгъу. Юнис ежъ зы-
шылжъэрэ гуманитар уштынх-
хэмкъе Адыгэ республикэ ин-
ститутэу Клэрэшэ Тембот ыцэ
зыхъирэм бзэшэнныгъэлэжъ
ныбжъыкъеэхэр ишыкъэгъагъэх
ыкъи аспирантурэм яеджэн
щылъагъэктэнэу ىизын къя-
зытырэ тхиль аритыщтыгъэ. Ар
зийэр стипендие ратыз эдже-
щтыгъэ ыкъи къызиухыкъе ин-
ститутым ىоф ѿшлэнэу аштэ-
жытыгъэ.

Сайхъат ашпээрэ еджаплэм
ыгу етыгъэу, гухахъо хигъуатэу
зэрэцджахъэм ишыхъат дип-
лом пълыжъыр ىыгъэу 1995-рэ
ильэсүм къызэрчэлкъыгъэр. А
ильээ дэдэм Адыгэ къэралыгъо
университетим иаспираантурэ
чэхъажы ыкъи ىоф ышэнэу
къелэцыкъу ىыгъыпэу N 28-м
къелэплю ىохъэ. Мэзигъурэ ىоф
ышлагъэу Адыгэ Республикаем
льэпкъ культурумрэ искусст-

турэр къеухы ыкъи гуманитар
уштынхэмкъе Адыгэ республи-
кэ институтым бзэшэнныгъэм-
къе иотдел инаучнэ ىофшлэн
аштэ. Филология шэнныгъэ-
хэмкъе докторэр, профессорэр
Тхъаркъохъ Юнис илэпэлэгъо
Атэжъэхъэ Сайхъат кандидат
диссертациер 2002-рэ ильэсүм
къыгъашыпкъэжыгъ ыкъи фи-

зэфэшхъафэу ѿшлэнхэр къыз-
лэклигъахъэхээ, тимылэпкъэгъу
студент ныбжъыкъеэхэр адыга-
бзэм идэхагъэ, ибаини гъэ, шэн-
хэбзэ зэхэтигъе дахэу хэлхэм
нэуласэ афишиштыгъэх.

Сайхъат чанэу шэнныгъэ сес-
сиөхэм, ىэнэ хъурахъэм, кон-
ференциихэм ахэлажъэ. Итхы-
гъэхэр къэралыгъо зэфэшхъаф-
хэм къашидэкъых.

Шэнныгъэлэжъэу Атэжъэхъэ
Сайхъат адыгабзэм изэгъашэн
фэгъэхыгъэ тхиль ыкъи научнэ
иофшлэн 50-м ехъу икъэлэ-
мыгъе къычлэкъыгъ. Лъэпкъы-
бзэм изэгъашэн фэгъорышлэх
Сайхъат гъусэхэр илэхэу (Хаудэкъо С., Чесэбый М.) къэлэ-
цыкъу ىыгъыпэхэм апае къы-
дигъэгъыгъэ тхиль ىыпэлэгъо

«Шыгъыжъий» (2017), ны-тихъэр
ялэпэлэгъухъу сабьеу адыга-
бзэр зээзгъашэ зышлонгъо-
хэм апае тхильэу «Сыбзэ —
сидунай» (2019) (игъусэхэр —
Анцокъо С., Биданэкъо М.,
Ситымэ С., Тыгъужу Г.) зыфи-
лохэрэр. Мы аужырэ ильэсүм
кинокомпаниеу «Аэроплан»
серие 52-рэ хъурэ мульти-
ериалэу «Фиксики» («Фиксжы-
хэр») Анцокъо С., Жаклэмь-

ко З., Ситымэ С., Тыгъужу Г.
игъусэхэр зэрэдээкъыгъ ыкъи
тхильэу «Методическое руковод-
ство по использованию мульти-
пликационных фильмов россий-
ского анимационного мультсе-
риала «Фиксики» студии «Аэро-
план» в адигейской среде»
(2020) зыфиорэм икъыдэгъэ-
къын Сайхъат чанэу хэлэжъагъ.

Тхъаркъохъ Юнис зэхигъеу-
цогъэ «Урыс-адыгэ гүшүшлэль»
(2015) ия II-рэ том иредактор,
сборникхэу «Проблемы изуче-
ния глагола в адигских языках»
(2016), «Язык, письменность и
алфавит: актуальные проблемы
их взаимодействия» (2016),
«Сохранение и развитие на-
ционального языка в условиях
глобализации: современные
методы и технологии» (2019)
язэхэгъэуцаакъу ыкъи яредак-
тор. Бзэм иотдел иофшлэн
анаах инхэм ашыщэу томиш
хъурэ «Адыгабзэм изэхэф гү-
шүшлэль» (2014) ия II-рэ ыкъи
я III-рэ томхэм ярецензент.
Зеклэгъу Уцужыкъо ыгъэхъазы-
рыгъээ ѿшшэлэшхуу «Адыгаб-
зэм иорфографическое гүшү-
шлэль» (2012, 2014) зыфиорэм
дэлэжъэхъхи, филология шэн-
ныгъэхъэмкъе докторхэу Анцокъо
Сурэтэ Бырсыр Батыр-
бырэйрэ зэгъусэхуу къыдагъэ-
къыгъэми ирецензент. Цуякъо
Алайрэ Ситымэ Сарэрэ зэхаг-
ъеуцогъэ тхильэу «Шэнныгъэм
еклэрэ къяач» (2016), Кыкъи Розэ
зэхигъеуцогъэ ашпээрэ еджап-
лэм дэгъашыгъэ тхиль ىыпэлэ-
гъоу «Адыгабзэм» (2017) зы-
фиохэрэм ярецензент.

Мы аужырэ ильэсхэм монографиу «Проблемы
строения предложения и словосочетания
типологически разноструктурных языков (на материа-
ле адигейского и русского языков)» зыфиорэм
ишишыпкъэу дэлажъэ. Аш нэмийкъеу «Адыгэ-
урыс-инджылызыбзэ тематиче-
ски гүшүшлэль» Ситымэ Сарэрэ
игъусэу аугъоигъ ыкъи
къыдэкъын фагъэхъазыры.

Ильээ пчагъэ хуугъэу Атэ-
жъэхъэ Сайхъат Адыгэ Республикаем
гъэсэнныгъэмрэ шэнныгъэхъэмкъе и
Министерствэ зэхижээр зэнэкъохуухэм яуплэ-
клю куп хэхъэ.

Адыгэ лъэпкъ гъэсэнныгъэм
зэпымьюу зэрэдэлажъэрэм пае
Адыгэ Республикаем и Къэ-
ралыгъо Совет — Хасэмэрэ
Адыгэ Республикаем гъэсэнны-
гъэмрэ шэнныгъэхъэмкъе и
Министерствэрэ ящихъу тхильхэр
къыфагъэшьошаагъэх.

Атэжъэхъэ (Тальэкъо) Сайхъат
къызыхъугъэ мафэмкъе тыф-
гушло ыкъи псаунгыгъэ пытэ илэу,
иунахъо нэхъойрэ бэрэчэтрэ
ильхэу, ибын-унахъо датхъэу,
иофшагъэхъэм шэнныгъэлэжъхэм
осэшхо аратэу, бзэм икъэхъу-
мэнрэ ильгыгъэктэнрэ гухахъо
ахигъуатэу лэжъенэу тыфэлъало.

Гуманитар уштынхэмкъе
Адыгэ республикэ инсти-
тутэу Клэрэшэ Тембот ыцэ
зыхъирэм бзэшэнныгъэмкъе
иотдел иофшлэнхэр.

Хэбзэухъумаклохэм къаты

ЗЭКЬОДЗАКЛОХЭМ ШЬУАФЭСАКЬ!

Сотовэ зэпхыныгъэр ыкли Интернет амалхэр къызыфагъэфедэхээз гъэпцлагъэ зыхэль бзэджэшлагъэу зэрахъэхэрэм япчагъэ мы аужырэ ильэсхэм хэпшыкэу хэхъуагь.

**Банкым
и Нофышлахэу
зыкъагъэлъагъозо...**

«Ваша банковская карта заблокирована», «Операция по карте приостановлена» ыкли нэмийхиэри зэрыхэгээ СМС-хэр зэкъодзаклохэм цыфхэм афараагъэхых е ятелефон номерхэмкэ афытеох. Телефо-

Гъэпцлагъэ зыхэль шыкэу бзэджашлахэм къызыфагъэфедэрээр зэтэфыгъэу щит. Ахэр зэкээ зээзыхыхэрээр цыфхэм егээлыгъащуу бзэджашлахэм цыхэе зерафашыхэрээр ары.

Ежь банкым ителефон номер шыпкээр картэм ыкыбы тетхагь, арышь, упчэ горэ шууи-лэмэ ашкэ шууфитеон шуульзагъыщ. Зыщышумыгъэгъупш: кредиткэр зиер банкым зэрэтеон ылтэгъыщт номер закъор ежь картэм тетхагъэр ары. Упчэ шууиэ хүмэ, банкым е финанс учреждением зафебгъэзэн пльэкъыщ.

**Корпоративнэ
номерхэр
агъэфедэхээз...**

Телефонымкэ зэкъодзэн бзэджэшлагъэу зэрахъэхэрээр бэ

**СМС-кэ къагъэхыирэ мэкъэгъэур номерхэу
8-800..., 8-499... е 8-495-кэ къирегъажьсэх.
Мыш дэжсүм къэлгээн фае корпоративнэ номерхэр къизлэхэгъэгъуау зэрэжимытхэр. Зэкъодзаклохэм аш фэдэ номерхэмкэ гъэпцлагъэ зеклу-
кэхэр зэрахъэх.**

нымкэ зафытеохэкэ щинэгъончээнымкэ банкым икуулык илофышлахэу apalo ыкли банкым икартэу цыфхэм ыгъэфедэрэм икучэ имыэжэйуу маекэ рагъэй. Къэлгээн фае, бзэджашлахэм анахьэу къызыфагъэфедэхэрээр сберим икартэ ары. Мы гумэкыгъор дэгээзыжыгъэным фэшл картэм ыкыбы пчэгъиш хүрэе кодэу тетхагъэр къаралон фаеу цыфхэм маекэ рагъэй. СМС шыкэу мэт мэкъэгъэур сберим къыфыригъэхыгъэу бэмэ къашху ыкли кодыр бзэджашлахэм apalo. Нэужым цыфхэм иахьщэу счетым ильыр зэкэ гъэпцлагъэкэ рагы.

Мыш фэдэ гумэкыгъор шуухмыфэнэм фэшл къышуялорэр зэкэ шуушлош шумыгъэхъу. Банкым къышуялтигъэ картэм иреквизитхэр, ПИН-кодыр, паролыр, джащ фэдэу картэм ыкыбы тетхэгъэ пчагъэхэр, кодыр зыми ешумыу.

Банкыр хэтэу, зыпари организацэе ПИН-кодыр хэбзэухъумэ ашкэ шууфитеон шуульзагъыщ.

хэм къазыфырагъэхыхыкэ, зэргээпцэнхэ альэкъыщтыр ашэгъупшэ ыкли зэуугагъэгъэ ахьщэр ашуутыгь.

Сыд фэдизэу хэбзэухъумэ куулыкъухэм пэшорыгъэшь тофхабзэхэр зэрахъагъэми, цыфхэм зэдэгүүшигъэхэр адашыгъэми, амышигъэхэрэм цыхэе афашы, аш къыхэхыхыкэ мылькоу зэуугагъэлгээр чланэ.

Къэлгээн фае гъэпцлагъэ зыхэль бзэджэшлагъэр къычилгээшыгъуау зэрэштыр. Сыда пломэ, бзэджашэм ынэгу цыфхэм ылтэгъурэп. Министерствэм изэфхэхысыжхэм къызэрагъэлгээхэрэмкэ, гъэпцлагъэ зыхэль бзэджэшлагъэр телефонымкэ ыкли Интернетым иамалхэмкэ зэрахъэх. Гукъау нах мышэми, хуульзагъэхэм япчагыг къышыкээрэп.

Сыд фэдизэу хэбзэухъумэ куулыкъухэм пэшлэгъэшь тофхабзэхэр зэрахъагъэми, цыфхэм зэдэгүүшигъэхэр адашыгъэми, амышигъэхэрэм цыхэе афаши, аш къыхэхыхыкэ мылькоу зэуугагъэлгээр чланэ.

зэрэхъхэрээр цыфхэм агурагъаоми, аш щуухумагъэхэх хүхэрэп. Гушилм пae, зэрар зэрахъагъэр аш фэдэ шыкэу щитэхэм ашыгъуазэштгээми, ашэпцэн альэкъы. Мыш фэдэ щысэхэр бэу къэлхынхэ пльэкъыщ. Якартэ ашэфедэжын амьлэкъынэу, ар зэфашыгъэу СМС-мэкъэгъэхэр цыф-

чэц-зымафэм къыклоц гъого-гъуи 4-рэ мыш фэдэ бзэджэшлагъэхэр Адыгейим щизэра-

агъэпцлагъэ Мыекъуапэ щыпсэурэ ильэс 40 зыныбжь бзыльфыгъэр. Аш икартэ сомэ мини 120-рэ ратыгъууыгь. Мыш фэдэ щысабэ къэпхын пльэкъыщ.

**Интернетым
исайтхэмкэ...**

Мы аужырэ уахтэм гъэпцлагъэ зыхэль шыклоц къежьагъэхэм ашыц Интернет сайтхэр къызыфагъэфедэхээз цыфхэм имыльку епхыгъэ щэфын-щэжынлыр. Мыш дэжым зэкъодзакло щаклоу е щэфаклоу зыкъигъэлэгъон ылтэкъыщ. Анахьэу сайтхэр «Авито» ыкли «Интернет-тучанхэр» зыфилюхэр архы бзэджэшлагъэхэр нахыбэу зыщызэрахъэхэрээр. Имьльку ыщэу ылозэ, бзэджа-

Банкыр хэтэу, зыпари организацэе ПИН-кодыр хэбзэухъумэ фитхэп. Картэм игъусуу ПИН-кодыр шыуыгъ хуущтэп. Ежь банкым ителефон номер шыпкээр картэм ыкыбы тетхагь, арышь, упчэ горэ шууиэ ашкэ шууфитеон шуульзагъыщ.

хагъау агъеунэфыгь. Зэрарыр сомэ мин 500 мэхь.

СМС-кэ къагъэхыирэ мэкъэгъэур номерхэу 8-800..., 8-499... е 8-495-кэ къирегъажьсэх. Мыш дэжым къэлгээн фае корпоративнэ номерхэр къизлэхэгъэгъуау зэрэштыр.

шэм цыхэе къызыфагъэшы, ар зыщэфы зышлонгъом зыуимыгъаклоу, мылькум тэфэрэ ахьщэм изы лахь гъэпцлагъэхэм къылхын елъэкъы. Джащ фэдэу щэфаклоу зыкъигъэлэгъозэ, щакло ѿнео ыкли итовары ѹщэфы зэрэшлонгъор гургээлээ. Сыд иушхъягъуми, банк картэм иномер, паролыр зылэгэлжихэе. Нэужым аш иль ахьщэр рехыш, зөгъэбильжы, ителефон номери чедээжыжы.

Шыушлэн фаехэр

Цыфхэм ашэдэлэнэм фэшл бзэджашлахэм СМС-р къызыфагъэфедэ е телефонымкэ зыфитеох. СМС-р зэкъодзаклохэмкэ лэрифэгъо щит. Цыфхэм ашлошь агъэхунуу гүгэхээзээ мыш фэдэ шыклоэмкэ мэкъэгъэлхэр афараагъэхых. Телефонымкэ зафытеохэкэ цыфхэм ашэпцэнхэр, ахьщэр къарагъештэнхэр ары бзэджашлахэм яшьэрэл шхъялар. Аш пае шыкло эзэфшхъяфхэр агъэфедэх. Мыш фэдэ хуульзагъэхэм шуухамыфэнэм фэшл сакыныгъэ къызхэжьгээфэнэу, бзэджашлахэм цыхэе афешумышынэу хэбзэухъумаклохэр къышьоджэх.

**Къэзэгъэхъязырыгъэр
КИАРЭ Фатим.**

мытхэр. Зэкъодзаклохэм аш фэдэ номерхэмкэ гъэпцлагъэ зеклу-кэхэр зэрахъэх.

Щысэ къэтхын. Теуцожий районым щыпсэурэ бзыльфыгъэу ильэс 36-рэ зыныбжь бзыльфыгъэхэм къыхэкъэу полицием икуулыкъуулзагъэхэм зафигъээзагь. Аш къа-зэрэфилотагъэмкэ, 8-495-кэ къыригъажьэрэ номерынхэ щэгъогтго къыфытеуагъэх. Бзыльфыгъэм ышшошь агъэхъуи, ителефон тет онлайн-приложениемкэ ахьщэм епхыгъэ фэло-фашлахэр рагъэцэлгээх. Нэужым аш икартэ ильыгъэ ахьщэу сомэ мин 280-рэ хэхъуагъэу. Мыш фэдэ шыклоэмкэ

Шапсыгъэ къэбархэр

Ятарихъ аугъоижъы

Тюпсэ районым щыэ къуаджэу. Псыбэ дэт еджаплэу Шъхэлэхъо Ахъмэд ыцлэ зыхырэм щеджэрэ къэлэцыкъухэм шэнэгъеу зерагъегъотырэм нэмыхъеу ныдэльфыбзэр, лъэпкь культурэм ибаинигъе зера-гаша, нахыжъхэр агъельаплэх.

«Гъашэм фэдиз зикъыхъэгъе гъогур» зыфиорэ проектым хэлажъэхээ, къуаджэм итарихъ фэгъехъигъе къэбархэр къаугъоих, заом ыкъи юфшэным яветранхэм залагъаклэ, ягукецкъяхъхэр тиратхэх.

Къэлэеджаклохэм ильэсъбэ къээзигъашэмгээ цыфхэмрэ гъэхъэгъэшко зышыгъэхэмрэ якъэбархэр къатхыжыгъе. Хэгъэгу зэошом хэлэжжагъэхэм, къуаджэм хэхъонигъеу ышыгъэхэм нэйусэ зафашыгъ. Къодже цыкъум ильэс зэфэшхъахъэм бэгъашэмхэу нэбгыри 10 зэрэдэсигъэр ашлагъашэмгъонигъ. Проектым ихэлэжъэн талэки лъагъеклэшт.

Цыфхэр еплъигъэх

Къэгъэлэгъон гъашэмгъонэу къуаджэу. Кодэшхъаплэ дэт тхыльеджаплэм иофишишэм зэхащагъэм ашлагъашэмгъонэу цыфхэр еплъигъэх.

Культурэм и Унэ ипащэу Тхагъушэ Марет къызэриорэмкэ, къэгъэлэгъоным къирахъилэгъе пкынгъохэр зэклэ зэрэчилэу къаугъоигъэх пломи ухэукоштэп. Джаш фэдэу лъэпкь искусствэм истудиенеу. Пчэнашэ Зурет зипашэм щагъасэхэрэми яшуагъе къагъакло. Ахэм лъэпкь шуашхэр зэрашыгъэхэм зыфагъасэ, аш цыфхэр нэйусэ фашыгъах.

Лъэпкъ хабзэхэр арагъашэм

Къэлэцыкъу ыгылэхэу Шъачэрэ Тюпсэ районымрэ ашыгъэхэм арашалэхэрэ къэлэцыкъухэм ясабыигъом къышгъэжъагъеу пэсэрэ зэманным

тятэжъ паша, зэрэпсэущтыгъэхэр ыкъи лъэпкьым изэхэтыкъе зыфэдагъэр арагъаша.

Псыбэ, Агуй-Шапсыгъэ, Хъаджыкъо ыкъи Шэхэклэ адэс сабый цыкъухэм къызхэкъыгъэх лъэпкьым икъэбар наху куо зэрашэмнэу, ехъхэри зэрэшапсыгъэхэр зышамыгъэгъупшэмнэу юфтихъэбзэ гъашэмгъонхэр афызэхаша.

— Аш фэдэ юфтихъохэм унаэ атебгэтийним мэхъанэшко ил, — elo Хъаджыкъо дэт къэлэцыкъу ыгылээ илашэу Марина Боглаевам. — Зэрэдгъасэхэрэм ыкъи зэредгъаджэхэрэм адаклоу ахэр яныдэльфыбзэкэ гүшүээнхэм мэхъанэшко етэты, лъэпкь орэдхэр, къашъохэр ятэгъаша.

Бэмшэу адигэ къуаем и Мафэ зышыгъагъэунэфыкъирэм төфэу къэлэгъаджэу Бжэшо Фатимэ къуаэр зэрэхахырэр, къэлэцыкъухэр къыздигъээлээхээ, аригъэлэгъу.

Дипломыр къылэжъыгъ

Дунэе мэфэкъеу псэушхъэхэм якъэухъумэн фэгъэхыгъэр Шъачэ щихагъэунэфыкъыгъ. Аш ехъулэу къэлэ лъэпкь паркым иофишишэм зэхащагъэгъе юфтихъабзэм зэфэхы-сүжъхэр фашыгъэх.

Псышопэ район тхыльеджаплэм иофишишэм литературэ зэнэкъоу «Кавказым имээ чэтихъэр» зыфиорэм хэлэжжагъэх. Ахэр тхыльеджэнэир зиклэсэ

ныбжыкъэхэм 16-ын эгъу афэхъухээ, мы темэр къызэузыхырэ ютэжъхэр агъэхъазырыгъэх. Осэшхэм Шъачэ дэт саты-технологическэ техникумым истуденткэу, алэрэ курсым щеджэрэ Шъхэлэхъо Миланэ ятлонэрэ шуашэ зиэ Дипломыр къыфагъэшшошагъ. Аш Псышопэ районым имээзэс игукецкъяхъхэр ыгъе-федэхээ «Река жизни М. И. Таукачи» зыфиорэ юфтихъэр къыгъэхъазырыгъ.

Дышъэр къыхъыгъ

Дзюдомкэ зэнэкъоу Чехием щыкъуагъэм Урысюем изаслуженнэ тренерэ Нэгъуцу Джанболэт ыгъэсэрэ бэнаклоу Михаил Игольниковым дышъэ медаль къыщидихыгъ.

Ильэс 24-рэ зыныбж спортымен къыдихыгъэ медальхэм джыри зы къахэхъуагъ. Прагэ щырекло-къыгъэ зэнэкъоу ар грекэу Целидис, эстонцэу Комолайдэ, азербайджан бэнаклоу Мехидовым, дунаим ичэмпионэу Шеразадишили ашытекъуагъ. Аужыре зэбэнэгъюом бэшлагъэу зэнэкъоуцтгъэ, мы лъэхъаным чемпионэу Майдовым щылкъагъ. Михаил зы такыкъ закъоклэ аш текъуагъ. Ятлонэрэу чемпион хуугъэ М. Игольниковым игуалэ хуугъэ Туапсэ дэт алэрэ ныбжыкъэ спорт еджаплэм итренер цэрий-лоу Нэгъуцу Джанболэт ыгъэсэрэ бэнаклохэм гъэхъягъэхэр зэрашыхэрэр. Тызыхэт мазэм изакью ахэм зэнэкъоу зэфэшхъафищымэ теклонигъэр къащыхыгъ.

Михаил янэу Фатимэ адигэ бзыльфыгъ, Алалэмэ яхху.

Чемпионым Тюпсэ районым итренерхэр, къэшьо-кло ансамблэу «Шапсыгъэ инурэхэр», илахылхэр, иныбдэжэхъуэр Краснодар иаэропорт щырекло-къыгъэх. Прагэ щыбэнэнэу пчэгум къытхээ зэхъуму «Каллинкэр» къыфырагъаоштгъэмэ, Краснодар «Лезгинкэр» щылгъу.

Урысюем ихэшилэгъыгъэ командэ ухэтынырэ псынкъагъон, — elo Михаил. — Къэралыгъохом уфэбэнэными пшэдэкъыжышо пыль. Токио щырекло-къыгъэхэрээ Олимпиадэм зыфэзгъэхъазырышт.

Тренерэу Нэгъуцу Джанболэт ыгъэсэгъэ калэм теклонигъэрэ къыдихыгъэм инэу тигъэгушуагъ. Олимпиадэм «идыгъэ» бэнэкло язэм къызэрэзихыгътэм джы зытырагъэпсыхъа.

Нэкъубгъор зыгъэхъазырыгъэр НЫБЭ Анзор.

